

“Tegenwoordig is bijna elk concert cd-klaar” Fluitiste Cecilia Oomes neemt afscheid

Henriëtte Posthuma de Boer

Haar afscheid van het orkest komt vroeger dan verwacht. Maar met een gehoor dat het steeds meer laat afweten, zijn talent en ambitie niet genoeg. “Ik vind het wel jammer, want ik heb het gevoel dat ik nog talent over heb”, zegt ze berustend. Tweede fluitiste Cecilia Oomes blikt dankbaar terug op 33 mooie jaren bij het Concertgebouworkest.

“Ik ben opgevoed door een vader die altijd zei: jij kan niks. In mijn geval werkte dat goed, want ik heb altijd de behoefte gehad om te laten zien dat hij ongelijk had. Ik wilde gewoon heel mooi fluit spelen en studeerde uit louter passie. Maar wel met oogkleppen op, geobsedeerd en dom. Na mijn eindexamen conservatorium, voordat ik met een beurs in Freiburg zou gaan studeren [bij Aurèle Nicolet, red.], kreeg ik de kans om een wereldreis te maken op de SS Rotterdam, met een ad hoc-trio van fluit, piano en klarinet. Niet alleen een plezierreis, want we moesten wel elke week een ander programma spelen. De verschillen in de wereld die ik toen zag, hebben me de ogen geopend: kansloze mensen die in de grootste armoede leefden, terwijl wij dagelijks die overvloed aan voedsel overboord zagen verdwijnen. Dat heeft me gemotiveerd om de kansen die het leven mij gaf, met beide handen te grijpen en heel gedreven te gaan studeren. Vaak acht uur per dag.”

Heel tevreden

In 1972 werd Cecilia, samen met Rien de Reede, aangenomen in het Concertgebouworkest. Als tweede fluitist. “Ik ben altijd op die stoel blijven zitten. Met mijn twee kinderen heb ik nooit de ambitie gehad om eerste fluitist te worden – er staat erg veel druk op al die prachtige eerste-fluitsolo's. Ik heb grote bewondering voor mijn collega's die 's avonds, zo van de poepluiers, mooie solo's gaan zitten spelen. Wat ik als moeder altijd moeilijk heb gevonden, is dat je moet presteren aan het einde van de dag. Dat zal voor meer vrouwen in het orkest gelden, maar we hebben het er nauwelijks over. Ik heb wel het geluk gehad dat mijn kinderen alleen ziek werden op een moment dat ik toevallig vrij was, en dat ik een heel goede oppas had. Dus ik ben altijd heel tevreden geweest met deze baan. Ook omdat ik zulke prachtige eerste fluitisten naast me heb gehad. Op dit moment Emily Beynon, die subliem speelt, en tot voor kort Paul Verhey, die idealistisch en dus kritisch was, maar zulke prachtige soli heeft gespeeld. Ik heb hem altijd bewonderd. Hij was het ook die ooit heeft aangekaart dat iedereen te hoog stemde. De A is in mijn tijd van 441 naar zo ongeveer 444 gestegen, waardoor ik niet meer op mijn houten fluit kan spelen: ik kan er

Cecilia Oomes

niet meer bij! Paul bleef in een bepaalde periode laag stemmen en hield vol dat de anderen te hoog waren. Met de frequentiemeter bewees hij zijn gelijk. Ik heb hem gewaardeerd om dat streven, maar zat als tweede fluit wel met een dilemma. Door de warmte van de zaal lopen de intonaties toch al extra uit elkaar, en het is dus belangrijk om voortdurend heel goed te blijven stemmen.

Toen ik begon zat ik naast Jan Visser, iemand van de oude stempel, die speelde zoals nu niemand meer speelt. In een Bruckner of Mahler blies hij om de expressie te verhogen wel eens met veel lucht en ademde soms luidruchtig. Dit soort fluitspel, dat ik nog altijd in mijn oren heb, wordt over het algemeen niet meer nagestreefd. Het gaat nu om toonkwaliteit, adem en lucht mag je niet horen. Dat verschil heb ik zien groeien. Vroeger, onder Mengelberg, dus ver vóór mijn tijd, had het orkest een heel eigen klank en stijl, men hoorde ook zelden andere orkesten. Nu komen orkesten uit de hele wereld voorbij en zitten we met internationale mensen op het podium. Door die globalisering en de sterk toegenomen communicatiemogelijkheden zijn de

karaktverschillen tussen de verschillende orkesten een beetje afgevlakt. Aan de andere kant is ons orkest kwalitatief wel steeds beter geworden. De technische perfectie is groter, er wordt sneller en handiger gespeeld. Vroeger durfden de mensen meer risico's te nemen en ging er dus ook vaker iets mis, terwijl nu bijna elk concert cd-klaar is. De normen zijn erg opgeschroefd."

Schade

De problemen met haar gehoor dateren van jaren terug. "Het begon tijdens een uitvoering van Schönbergs *Moses und Aaron* in het Muziektheater. Ik zat in de orkestbak vlak voor het heel harde slagwerk en was erg nerveus. Toen is er schade aangericht: piepen in mijn oren, hoofdpijn, angst. Het was een jaartje na mijn echtscheiding, toch al een moeilijke periode. Er zijn in het orkest meer musici met gehoorproblemen, maar we lopen er niet mee te koop. Uit angst dat elke minder mooie noot aan ons gehoor wordt toegeschreven. Tot het niet meer te verhullen is. Mijn probleem is dat de hoogste tonen wegvallen, bij spreken zijn dat de medeklinkers, dus kan ik de dirigent vaak niet verstaan. Lieve collega's willen het wel voor me herhalen, maar ik vraag steeds vaker: wat zeg je? Een gehoorapparaat geeft het orkest niet onvervormd door. En je kunt je partij niet los van het geheel spelen, je moet je voegen in de

klankkleur en dynamiek. Bovendien mis ik iets van de rijkdom van de klank, waardoor de muziek minder attractief wordt. Het is nu tijd om te gaan. Met het talent en de energie die ik over heb zou ik graag nog iets willen doen. Daarom denk ik er over me te gaan bekwamen als reisleader op concert- en operareizen. Ik heb altijd zo genoten van de tournees! Eerst een praktische cursus voor reisleader volgen en dan de wereld in, mijn passie voor de muziek delen met andere nieuwsgierige reizigers."

Dit artikel is met toestemming overgenomen uit *Preludium* januari 2006.

eeedvooo

Exclusief dealer voor Nederland en België: Adams Muziekcentrale
www.adams.nl

MANCKE
www.mancke-flutes.com

Goede begeleiding is het halve werk

Wat heb je aan de Ntb:

- Verzekeringen: o.a. goede en goedkope instrumentenverzekering, zeer voordelige autoverzekering en uitstekende ziektekostenverzekering met uitgebreide tandheelkundige vergoeding
- Juridische bijstand bij arbeidsconflicten, contractscreening, belastingvoorlichting
- Goede voordelige verlonings-service met incasso-garantie
- Advies over het aanvragen van subsidies/leningen en over het maken van geluidsopnamen/cd's
- Onderhandelaar bij CAO's in de sectoren muziek en muziekonderwijs
- Speciale service voor musici die als ondernemer werken

Meer info: www.ntb.nl of bel: 020 620 31 31

Ntb
VAKBOND VOOR MUSICI